

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZDRAVLJA
Sektor za inspekcijske poslove
Služba zdravstvene inspekcije
Zagreb, Ksaver 200 a

KLASA: UP/I- 011-01/16-01/03
URBROJ: 534-04-2-1-2/1-16-7
Zagreb, 09. veljače 2016.

STRUČNO MIŠLJENJE

Stručno mišljenje sastavljeno je u prostorijama Ministarstva zdravlja, Zagreb, Ksaver 200a, dana 09. veljače 2016. godine, od članova Stručnog povjerenstva, prof. dr. sc. Herman Haller, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije, prof. dr. sc. Oleg Petrović, dr. med., spec., ginekologije i opstetricije, prof. dr. sc. Slavko Orešković, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije, doc. dr. sc. Gordan Zlopaša, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije, prof. dr. sc. Snježana Škrablin, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije, prof. dr. sc. Damir Roje, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije, prof. dr. sc. Marko Vulić, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije, prof. dr. sc. Krunoslav Kuna, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije, prof. dr. sc. Vesna Košec, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije, doc. dr. sc. Željko Duić, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije, imenovanih rješenjem ministra zdravlja KLASA: UP/I-011-01/16-01/03, URBROJ: 534-04-2-1-2/1-16-1 od 27. siječnja 2016. godine, sukladno odredbi članka 173. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine" broj 150/08, 71/10, 139/10, 22/11, 84/11, 12/12, 35/12, 70/12, 82/13, 159/13, 22/14 i 154/14) te članka 4. Pravilnika o načinu obavljanja nadzora nad stručnošću rada u djelatnosti zdravstva («Narodne novine» broj 40/94).

Točkom I. navedenog rješenja članovi Stručnog povjerenstva imenovani su radi analize stručnog rada 21 bolničkog rodilišta u općim i županijskim zdravstvenim ustanovama, a na temelju podataka utvrđenih tijekom zdravstveno-inspekcijskih nadzora za razdoblje 2013. i 2014. godina.

Tijekom nadziranog dvogodišnjeg rada rodilišta općih i županijskih bolnica tijekom 2013. godine je bilo 16.312 poroda, a tijekom 2014. godine 16.229 poroda. Ukupno je tijekom dvogodišnjeg razdoblja (2013. – 2014. godina) bilo 32.541 poroda.

Radi pravilnije analize i usporedbe rodilišta su podijeljena u tri kategorije, rodilišta s najviše 499 poroda, rodilišta od 500 do 999 poroda i rodilišta s 1000 i više poroda tijekom jedne godine.

U rodilištima do 499 poroda (OB Gospić, OB Knin, OB Ogulin, OB Našice, OB Nova Gradiška i OB Vukovar) najmanje poroda je bilo u OB Ogulin (2014. godine – 163), dok je najviše poroda bilo u OB Našice (2014. godine – 459). U rodilištima do 499 poroda tijekom 2013. godine bilo je ukupno 1.907 poroda, a tijekom 2014. godine 1.845. poroda. U dvogodišnjem razdoblju je ukupno bilo 3.752 poroda.

U rodilištima od 500 do 999 poroda (OB Bjelovar, OB Dubrovnik, OB Karlovac, OB Koprivnica, OB Pakrac, OŽB Požega, OB Sisak, OB Šibenik, OB Virovitica i OB Zabok) najmanje poroda je bilo u OB Pakrac (2013. godine – 476 i u 2014. godini 532) dok je najviše poroda bilo u OB Dubrovnik (2014. godine – 997). U rodilištima od 500 do 999 poroda tijekom 2013. godine bilo je ukupno 7.597 poroda, a tijekom 2014. godine 7.733. poroda. U dvogodišnjem razdoblju je ukupno bilo 15.330 poroda.

U rodilištima s 1000 i više poroda (ŽB Čakovec, OB Pula, OB Slavonski Brod, OB Varaždin, OB Zadar) najmanje poroda je bilo u OB Slavonski Brod – 1082 dok je najviše poroda bilo u OB Zadar (2013. godine – 1681). U rodilištima s 1000 i više poroda, tijekom 2013. godine bilo je ukupno 6.808 poroda, a tijekom 2014. godine 6.651. poroda. U dvogodišnjem razdoblju je ukupno bilo 13.459 poroda.

NALAZ

1. PROSTOR

Prostorni kapaciteti rodilišta županijskih i općih bolnica u potpunosti zadovoljavaju potrebe suvremene opstetričke službe, s napomenom da bi u nekim rodilištima trebali biti funkcionalniji i bolje organizirani.

2. OPREMA

Rodilišta imaju različit broj kardiokografskih (CTG) i ultrazvučnih (UZV) uređaja u odnosu na broj poroda pri čemu svi zadovoljavaju standarde. Spomenute razlike nastale su zbog relativno malog broja poroda.

3. KADAR

Specijalista ginekologije i opstetricije u rodilištima do 500 poroda radi od 2-6, u rodilištima do 1000 poroda radi od 5-10, dok u rodilištima preko 1000 poroda radi od 8-13.

Užih specijalista iz fetalne medicine i opstetricije u rodilištima do 500 poroda radi po jedan u četiri od šest rodilišta, u rodilištima do 1000 poroda radi 1-3, a preko 1000 poroda svih pet ustanova ima 1-3 liječnika uže specijalnosti.

Medicinskih sestara / primalja (što uključuje provostupnice primaljstva i prvostupnice sestrinstva, primaljske pomoćnice i medicinske sestre srednje stručne spreme) u rodilištima do 500 poroda radi 7-25, u rodilištima do 1000 poroda radi od 15-51, a u onima preko 1000 poroda radi ih od 27-63.

Prvostupnica primaljstva u rodilištima do 500 poroda radi 1-2 osim u Općoj bolnici Ogulin, u onima do 1000 poroda radi od 2-7 u šest od deset rodilišta, a u svim rodilištima preko 1000 poroda radi ih 1-5.

Broj poroda na jednog liječnika specijalistu u rodilištima do 500 poroda je iznosio od 33 u Općoj bolnici Ogulin do 196 u Općoj bolnici Nova Gradiška, u rodilištima do 1000 poroda od 81 u Općoj bolnici Bjelovar do 181 u Općoj bolnici „dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica, a u onima preko 1000 poroda iznosio je od 83 u Općoj bolnici Slavonski Brod do 159 u Općoj bolnici Zadar.

U rodilištima do 500 poroda na jednu medicinsku sestru bilo je 24-37 poroda, u rodilištima do 1000 poroda bila su 24-32 poroda, a u rodilištima preko 1000 poroda 29-76 poroda.

4. POHVALE I PRITUŽBE

Pohvale i pritužbe su registrirane sporadično. Za napomenuti je veliki broj pohvala u rodilištu Opće županijske bolnice Vukovar i bolnice hrvatskih veterana.

Pritužbe nalazimo od nijedne do najviše 11 u dvije promatrane godine, što iznosi ukupno 45 pritužbi na 32.541 porod.

U rodilištima do 499 poroda godišnje tijekom 2013. i 2014. godine nije bilo pokrenutih sudskih sporova radi porodništva. U rodilištima od 500 do 999 poroda godišnje u 4 od 10 rodilišta je pokrenut jedan (OB Dubrovnik, OB Koprivnica i OB Sisak) odnosno dva (OB Karlovac) sudska spora. U rodilištima s 1000 poroda i više pokrenut je po jedan sudski spor u dvije od pet bolnica (OB Pula i OB Slavonski Brod).

5. PRIZIV SAVJESTI

Doktora bez priziva savjesti nema u Našicama, Požegi i Virovitici. U drugim bolnicama udio liječnika sa prizivom savjesti je raznolik.

6. STATISTIČKI PODATCI

U većini rodilišta zabilježen je manji broj poroda u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu s izuzetkom rodilišta u OB Našice, OB Bjelovar, OB Dubrovnik, OB Karlovac, OŽB Požega-podružnica gradska bolnica Pakrac i OB Pula.

Porodi blizanaca javili su se sporadično, a poroda trojaka nije bilo niti u jednom rodilištu.

Udio poroda maloljetnih roditelja bio je nizak, s iznimkom OB Bjelovar, OB „dr. Ivo Pedišić“ Sisak i OB Ogulin s učestalosti do 2%, dok je u ŽB Čakovec taj udio iznosio 3,7%. Najveći udio roditelja starijih od 40 godina bio je u OB Nova Gradiška, OB Slavonski Brod, OB Zadar i OB Karlovac. Udio trećerotkinja i višerotkinja je oko četvrtine osim u Dubrovniku, Karlovcu, Šibeniku, Zaboku, Puli, Zadru i Varaždinu gdje je taj udio manji od 20%.

Udio poroda dovršenih carskim rezom u rodilištima do 500 poroda bio je najmanji u OB Knin (13,1%), a najveći u OB Nova Gradiška (23,9%), u rodilištima do 1000 poroda raspon je 10,7% u OB Koprivnica do 27,1% u OB Bjelovar, dok je u onima preko 1000 poroda bio najmanji u OB Varaždin (14,1%), a najveći u OB Slavonski Brod (22,3%).

Udio poroda bez epiziotomije u rodilištima do 500 poroda bio je najniži u OB Vukovar (15,4%), a najviši u OB Knin (65,3%). U istima nije bilo ruptur rektuma, laceracije cerviksa i perineja II stupnja, a razdora perineja I stupnja bilo je od 9,6 do 25,8%. U rodilištima s većim brojem poroda bez epiziotomije nalazi se proporcionalno veći broj poroda s razdorom međice.

Udio poroda bez epiziotomije u rodilištima do 1000 poroda bio je najniži u OB Koprivnica (27,9%), a najviši u OB Zabok (77,9%). Zabilježeni su pojedinačni slučajevi ruptur rektuma, a nije bilo laceracija cerviksa niti težih laceracija perineja i vagine. Udio laceracija perineja I. stupnja bio je 15,2% u OB Pakrac i OB Dubrovnik, a 29,8% u OB Sisak. U rodilištima preko 1000 poroda učestalost poroda bez epiziotomije bila je najniža u OB Pula 5,5%, a najviša u OB Slavonski Brod (56,8%). Samo u OB Slavonski Brod bilo je težih laceracija cerviksa, perineja i vagine. Udio laceracije perineja I. stupnja bio je najviši u OB Zadar (39,8%).

U svim nadziranim rodilištima učestalost rađanja prije 28. tjedna trudnoće i porodne mase ispod 1000 grama bilježi se u rijetkim slučajevima.

U rodilištima OB Vukovar i OB Dubrovnik rođeno je više od 15% djece s porođajnom masom iznad 4000 g.

U rodilištima do 500 poroda samo u OB Nova Gradiška primjenjuje se epiduralna analgezija. Epiduralna analgezija primjenjuje se u svim rodilištima do 1000 poroda osim u OB Bjelovar i OB Pakrac i u svim rodilištima iznad 1000 poroda osim u ŽB Čakovec.

U svim rodilištima primjenjuje se regionalna anestezija tijekom carskog reza, najrjeđe u OB Koprivnica (1%), a najčešće u OB Pula (94,2%)

U svim rodilištima je niski udio ljuštenja posteljice i ekspoloracije materišta.

Operativno dovršenje poroda primjenom vakuuma ekstrakcije se rijetko primjenjuje u svim nadziranim rodilištima.

Uspješnost probnog vaginalnog poroda nakon carskog reza, u skupini rodilišta do 500 poroda bila je najveća u OB Vukovar (36,8%), u rodilištima do 1000 poroda u OB Pakrac (58,6%), a u rodilištima preko 1000 poroda u OB Slavonski Brod (87,5%).

U svim nadziranim rodilištima sporadično se obavlja vaginalni porod zatkom.

U svim rodilištima tijekom pet godina umrle su tri žene, pa stopa smrtnosti (mortalitet majke) iznosi 9,2 na 100.000 poroda.

U rodilištima nema razlike u iskazanom perinatalnom mortalitetu.

Komisijски prekidi trudnoća se odobravaju u polovici nadziranih rodilišta.

Ukupan broj obavljenih UZV pregleda u nadziranim bolničkim ustanovama uvelike premašuje broj poroda, a iznad je standarda zemalja EU.

Po DTS-u u svim rodilištima, osim OB Nova Gradiška i OB Virovitica jednak je broj vaginalnih i poroda carskim rezom s vrlo teškim komplikacijama, dok je u navedenim bolnicama više od 15% poroda carskim rezom bilo s navedenim poremetnjama.

7. TEČAJEVI ZA TRUDNICE

Različita je praksa organizacije tečajeva za trudnice i naplate istih.

8. MEDICINSKA DOKUMENTACIJA

Uočeni su različiti načini vođenja medicinske dokumentacije.

ZAKLJUČCI

Prostori u kojima se provodi porodnička skrb u rodilištima općih i županijskih bolnica su primjereni.

Primijećena je nejednolika opterećenost liječnika i medicinskih sestara/primalja obzirom na broj poroda, kao i nesrazmjer broja CTG i UZV uređaja.

Potrebno je definirati prostorne, materijalne i kadrovske normative za obavljanje porodničke djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

Sagledavajući ukupnost stručnog rada u rodilištima uočena je niska učestalost poroda s obezboljenjem, te velike razlike u primjeni ureza međice. Uočeno je da su porodi bez ureza međice bili povezani s većom učestalošću razdora iste.

Različit je postotak carskog reza u nadziranim rodilištima, a u većini je iznad preporučenog prosjeka Svjetske zdravstvene organizacije, posebno kada se uzme u obzir visoki postotak poroda niskog rizika u ovim rodilištima i organizaciju perinatalne skrbi koja preporučuje upućivanje visokorizičnih trudnoća u kliničke bolničke centre.

Unatoč rijetkim pohvalama i pritužbama potrebno je poraditi na komunikacijskim vještinama zdravstvenog i nezdravstvenog osoblja u rodilištima. Broj pokrenutih sudskih sporova je sporadičan.

Zastupljenost liječnika s prizivom savjesti je različita u nadziranim rodilištima. Potrebno je osigurati dostupnost obavljanja prekida trudnoće na zahtjev žene u ustanovama s organiziranom ginekološkom porođajnom djelatnošću.

Raznolika je praksa organizacije i naplate trudničkih tečajeva, prisustva partnera na porodu i namjernog prekida trudnoće. Potrebno je ujednačiti pravila u organizaciji trudničkih tečajeva i prisutnosti partnera na porodu kao i naplatu istih. Također je potrebno ujednačiti cijenu namjernog prekida trudnoće.

Tijekom obavljenih nadzora uočeno je neujednačeno vođenje medicinske dokumentacije (povijest bolesti, protokoli, izvješća i suglasnosti za medicinske zahvate) te je isto potrebno ujednačiti u svim bolničkim rodilištima.

Stručno mišljenje sastavljeno je u tri istovjetna primjerka i služi za potrebe spisa.

**Stručno povjerenstvo
Ministarstva zdravlja**

prof. dr. sc. Herman Haller, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije

prof. dr. sc. Oleg Petrović, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije

prof. dr. sc. Slavko Orešković, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije

doc. dr. sc. Gordan Zlopaša, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije

prof. dr. sc. Snježana Škrablin, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije

prof. dr. sc. Damir Roje, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije

prof. dr. sc. Marko Vulić, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije

prof. dr. sc. Krunoslav Kuna, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije

prof. dr. sc. Vesna Košec, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije

doc. dr. sc. Željko Duić, dr. med., spec. ginekologije i opstetricije